

Kirkens ritualer

Jesus blir døpt: Matteus 3

Nattverden: Lukas 22

Tidslinjen er 53 gjenfortalte fortellinger fra Bibelen og viser rekkefølgen i Det gamle og Det nye testamentet. Alle fortellingene er oversatt til bokmål, nynorsk, lulesamisk og nordsamisk, og de har illustrasjoner og lydfiler som er åpent tilgjengelig.

Tidslinjen i skolen er en del av Bibelselskapets digitale læringsressurs med undervisningsopplegg tilpasset læreplanverket for grunnskolen. Opplegget har kompetansemål knyttet i hovedsak til fagene KRLE og norsk, men dekker også mål i andre fag der det er bemerket. Bibelfortellingene blir satt inn i en historisk kontekst og brukes som utgangspunkt for å belyse aktuelle temaer. Det er foreslått aktiviteter til hvert opplegg for hvert trinn som kan stimulere til samtale og refleksjon.

MÅLGRUPPE: 1.–4. trinn

TEMA: Kirkens ritualer

TILKNYTTETE KOMPETANSEMÅL I: KRLE

LÆRINGSUTBYTTE FOR ELEVENE:

Undervisningsopplegget gir elevene kjennskap til nattverd og dåp gjennom to fortellinger fra Det nye testamentet i Bibelen. Elevene øver seg i muntlige ferdigheter som å kunne lytte til, fortelle om, presentere og samtale om faglige emner.

UTSTYR OG FORBEREDELSE:

- Finn et bilde av en døpefont og et bilde av nattverdsbrød og kalk

UNDERVISNINGSFORLØP STEG FOR STEG:

1. Ritual

Ordet *ritual* betyr *skikk*, og kommer fra det latinske ordet *ritus*. Et ritual er en handling som bevisst gjentas etter et bestemt mønster hver gang.

Alle religioner har utviklet ritualer for å dyrke fellesskap og å styrke den enkeltes tro.

2. Bilde av fortellingene

Se på bildene av *Jesus blir døpt* og *Nattverden* på Tidslinjen:

<https://bibelselskapet.imgix.net/images/uploads/Tidslinjen/daap.jpg>

<https://bibelselskapet.imgix.net/images/uploads/Tidslinjen/nattverd.png>

Spørsmål: Hvem ser vi på bildene og hva skjer?

3. Vanskelige ord

Samtal i fellesskap om ord i teksten som kan være vanskelige å forstå.
For eksempel: døpe, røst, bredden, måltid, beger, bordbønn, disippel, be.

4. Les eller lytt til fortellingene om Jesus blir døpt og Nattverden

Jesus blir døpt: <https://bibel.no/tidslinjen/daap>

Nattverden: <https://bibel.no/tidslinjen/nattverd>

5. Sakrament

Et *sakrament* er en hellig, rituell handling. Ordet har sin opprinnelse fra det latinske *sacramentum*, av *sacer*, som betyr hellig.

I Den norske kirke er det to sakramenter: dåp og nattverd. Disse sakramentene er hellige, rituelle handlinger som består av fysiske element som vann i dåpen, og brød og vin i nattverden slik Bibelen beskriver det i fortellingene vi har hørt.

6. Dåp og nattverd

Vis bilder av en døpefont i en kirke og nattverdsbrød og kalk.

Ordet *døpe* betyr å dyppe. Fortellingen viser oss at Johannes dypper Jesus i Jordanelva for å døpe ham. Det finnes flere måter å bli døpt på: som barn og som voksen, ved en døpefont, i et dåpsbasseng eller ute i vann. I dåpen blir man neddykket i vannet eller får øst vann over hodet.

Ordet *nattverd* betyr opprinnelig kveldsmåltid. Siden Jesus innstiftet det hellige måltidet som en del av et kveldsmåltid, slik vi hørte i fortellingen, har nattverd etter hvert blitt ordet som brukes om dette måltidet, uansett når det skjer på døgnet. Under nattverden deles det ut brød og vin.

Hensikten med sakramentene i kirken er å formidle Guds nåde, skape relasjon med Jesus og gi styrke og oppreisning både til den enkelte og fellesskapet.

Spørsmål:

- I fortellingen om da Jesus ble døpt, hører vi at det kom folk langveis fra for å høre hva Johannes hadde å si. Hvem var det Johannes døpte, og hvorfor ønsket folk å bli døpt?
- I fortellingen om nattverden beskriver Jesus brødet og vinen med ordene: «Dette er min kropp. Jeg gir den for dere.» og «Dette er mitt blod. Jeg gir det for dere.» Hva tror dere Jesus mente med det han sa?

7. Historisk plassering og inn i vår samtid

Fortellingen om da Jesus ble døpt er den første fortellingen fra Bibelen hvor vi hører om Jesus som voksen.

Jesu dåp kan sammenlignes med et kroningsritual. Kroning er et overgangsritual hvor kronprinsen blir tildelt kongemakten og går fra å være prins til å bli konge. Dette er en offentlig hendelse, slik at alle skal vite at landet har fått en ny konge. I fortellingen fra Bibelen markerer Jesu dåp starten på hans offentlige virke.

Fortellingen om nattverden skjer like før Jesus blir tatt til fange i påskeuken, tre år etter dåpen. Dette er mellom år 30–33 etter Kristus. På denne tiden var det jernalder i Norge. Jernalderen begynte år 500 før Kristus og varte i over tusen år.

8. Forslag til aktivitet

- Kjenner elevene til dåp, nattverd og andre sakramenter eller hellige handlinger i andre trossamfunn, samisk tradisjon eller andre religioner? Finn ut mer om dette.

KOMPETANSEMÅL:

KRLE

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- utforske og beskrive hvordan kristendom og andre religioner og livssyn kommer til uttrykk lokalt og regionalt
- samtale om og presentere sentrale fortellinger og trosforestillinger i kristen tradisjon
- sammenligne og presentere ulike årstider og høytider i kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner, som kulturarv
- samtale om og presentere estetiske uttrykk fra kristendom og andre religioner og livssyn
- bruke enkle fagbegreper i arbeidet med religioner og livssyn

Undervisningsforløp av Hilde Stavnem Børud

Tidslinjen i skolen er en del av Bibelselskapets digitale læringsressurs med undervisningsopplegg tilpasset læreplanverket for grunnskolen: <https://bibel.no/bibelen-i-skolen>